

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)
केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय

56-57, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-110 058

शास्त्री (तृतीयवर्षम्) - षष्ठपत्रम् (व्याकरणम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम् कृतम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः - .....
मूल्याङ्कनकर्त्रा मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 X 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 X 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 X 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम् कृतम्

स्थानम् - .....

दिनाङ्कः - .....

शास्त्री (तृतीयवर्षम्) - षष्ठपत्रम् (व्याकरणम्)

विषयः - प्रौढमनोरमा (आदितः अजन्तपुल्लिङ्गान्तो भागः) - 100 अङ्काः ।

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति।
अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

अङ्काः 20 x 2 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note - This section contain twenty five questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. प्रौढमनोरमा केन प्रणीता ?
2. स्मारं स्मारम् इत्यत्र प्रकृतिप्रत्ययौ कौ ?
3. ह्यवरट् सूत्रे हकारग्रहणस्य किं प्रयोजनम् ?
4. अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः सूत्रे अण् प्रत्याहारे कति वर्णाः आयान्ति ?
5. उपदेशशब्दे कस्मिन्नर्थे प्रत्ययः ?
6. आवृत्तिभूते हलन्त्यम् सूत्रे समासः प्रदर्शनीयः ।
7. परिभाषासूत्रद्वयम् लिखत ।
8. सवर्णसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् लेखनीयम् ।
9. नाज्जलौ सूत्रे आकारप्रक्षेपे किं प्रमाणम् ?
10. पूर्वत्रासिद्धम् सूत्रस्य कोऽर्थः ?
11. धातुसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् किम् ?
12. मिदचोऽन्त्यात्परः सूत्रस्यार्थं लिखत ।
13. इको गुणवृद्धी सूत्रे तच्छेष पक्षः स्वीक्रियते पदोपस्थितिपक्षो वा ।
14. मितः अभक्तत्वे को दोषः ?
15. अनेकाल्शित्सर्वस्य उदाहरणं किम् ?
16. प्रत्याहारग्रहणेषु तद्वाच्यवाच्ये निरूढालक्षणायाम् प्रमाणं किम् ?
17. सर्वादीनि इत्यत्र कः समासः ?
18. सुप् प्रत्ययाः कति ?
19. केभ्यः सुप्प्रत्ययाः भवन्ति ?
20. द्रव्यं नाम किम् ?
21. अचः परस्मिन् पूर्वविधौ इत्यत्र पूर्वविधौ शब्दे समासः प्रदर्शनीयः ।
22. तपरस्तत्कालस्य सूत्रे तपरशब्दस्य विग्रहवाक्यं लिखत ।

23. शात् सूत्रस्य उदाहरणम् किम् ?
24. जिह्वामूलीयोपध्मानीयौ कस्य स्थाने भवतः ?
25. नाज्झलौ सूत्रस्य प्रत्याख्यानं स्वीक्रियते न वा ।

खण्डः - ख

अङ्काः 5 x 8 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते ।

Note - This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. अनल्विधौ इत्यस्य मनोरमादिशा व्याख्या कार्या ।
2. इको गुणवृद्धी सूत्रं यथाग्रन्थं स्पष्टयत ।
3. तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णम् सूत्रम् विवृणुत ।
4. प्रत्याहारसंज्ञाविधायकम् सूत्रम् किम् । सोदाहरणम् प्रतिपादयत।
5. मिदचोऽन्त्यात्परः सूत्रं यथाग्रन्थम् व्याख्यात ।
6. घृना घृः सूत्रम् सोदाहरणम् व्याख्यात ।
7. इको यणचि सूत्रम् विवेचयत ।
8. परान्नित्यं बलवत् इत्यस्य प्रयोजनम् निरूपयत ।

खण्डः - ग

अङ्काः 2 x 10 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येक प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note - This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. प्रौढमनोरमाकारस्य परिचयो लेख्यः ।
2. उपदेशपदार्थः मनोरमादिशा व्याख्येयः ।
3. परनित्यान्तरङ्गापवादानमुत्तरोत्तरं बलीयः इति परिभाषां व्याख्यात ।
4. अर्थवदधातुरप्रत्ययः..... सूत्रम् यथाग्रन्थं व्याख्यात ।

